

Rapport

Rapport over een klacht betreffende het Ministerie van Defensie uit Den Haag.

Datum: 20 november 2011

Rapportnummer: 2011/341

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat:

Het Ministerie van Defensie zijn klacht over het feit dat het ministerie ten aanzien van militairen, die zich om dienstredenen in het buitenland bevinden, standaard vasthoudt aan de in artikel 3 lid 3 Militaire Ambtenarenwet 1931 genoemde beslistermijn van zes maanden op een bezwaarschrift, ongegrond heeft verklaard.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

Verzoeker is werkzaam als jurist bij een vakbond. In die functie staat hij militairen bij in onder meer bestuursrechtelijke procedures tegen het Ministerie van Defensie.

In de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is voorgeschreven hoe bezwaarschriftprocedures doorlopen moeten worden. De wetgever heeft er echter voor gekozen om in de Militaire Ambtenarenwet 1931 (MAW) af te wijken van een aantal bepalingen uit de Awb. Zo zegt artikel 3 lid 1 van de MAW dat, in afwijking van artikel 6:7 Awb, de termijn van het indienen van een bezwaarschrift dertien weken bedraagt indien de belanghebbende zich om redenen van dienst buiten Nederland bevindt. Daarnaast zegt artikel 3 lid 3 MAW dat, in afwijking van artikel 7:10 lid 1 Awb, de termijn voor het nemen van een beslissing op bezwaar zes maanden bedraagt indien een of meer belanghebbenden, getuigen of deskundigen zich om redenen van dienst buiten Nederland bevinden.

Het Ministerie van Defensie heeft verzoeker laten weten dat het binnen de wet handelt door bezwaarschriften binnen zes maanden af te handelen maar dat het er naar streeft niet telkenmale de volledige beslistermijn van zes maanden te hoeven gebruiken. Volgens verzoeker doet het ministerie de zaken wel binnen de zes maanden af maar niet binnen de in artikel 7:10 lid 1 Awb genoemde termijn van zes weken. Dit ondanks dat bijvoorbeeld de bezwaar makende militairen, die in het buitenland zitten, zich laten vertegenwoordigen door een in Nederland verblijvende gemachtigde en zich verder geen betrokkenen in het buitenland bevinden. Voor een langere afhandelingstermijn dan zes weken is in die gevallen volgens verzoeker geen plaats. Verzoeker heeft daarover een klacht bij het ministerie ingediend.

Bij brief van 29 juni 2011 heeft het ministerie de klacht van verzoeker ongegrond

verklaard. Het ministerie stelt zich daarbij – samengevat – op het standpunt dat artikel 3 lid 3 MAW zegt dat indien een of meer belanghebbenden, getuigen of deskundigen zich in het

buitenland bevinden de termijn voor het nemen van een beslissing op een bezwaarschrift zes maanden bedraagt. Een zo spoedig mogelijke afdoening was, is en blijft altijd het streven.

Omdat verzoeker zich niet kon vinden in deze reactie van het ministerie heeft verzoeker op 4 juli 2011 een klacht bij de Nationale ombudsman ingediend.

De klacht en een aantal vragen zijn voorgelegd aan de minister van Defensie. Bij brief van 15 augustus 2011 heeft de minister op de klacht en de vragen gereageerd. De minister handhaaft daarin het eerder genoemde standpunt. In aanvulling daarop zegt de minister dat ook voor bestuursorganen het beginsel van rechtszekerheid geldt en dat dat in casu is gelegen in het ongehinderd mogen toepassen van een bepaling die reeds jaren in een formele wet is opgenomen. De minister is van mening dat hij in beginsel niet onbehoorlijk handelt wanneer hij de termijn uit artikel 3 MAW1931 toepast, hetgeen zich in zijn optiek ook verdraagt met de gedachte achter behoorlijkheidsvereiste 17. Hem zijn daarnaast geen concrete gevallen bekend waarin hij, binnen het kader van artikel 3 MAW1931, niet voortvarend zou hebben gehandeld. Verder wijst de minister er op dat hij bezwaren zo voortvarend mogelijk af probeert te doen. In zijn reactie heeft de minister aangegeven dat in het standpunt van verzoeker een wens is besloten omtrent hoe de wet moet worden toegepast of hoe deze moet luiden. Over het feit dat de minister van Defensie de wet juist toepast, heeft de onafhankelijke rechter reeds een uitspraak gedaan. Indien verzoeker de wet op dit punt veranderd zou willen zien, geldt het primaat van de politiek, aldus de minister. In 2010 en 2011 heeft het Ministerie van Defensie tot nu toe 15 zaken, waarin de bezwaarmaker, getuige of deskundige in het buitenland verbleef, afgedaan. Ruim 73% is binnen de termijn van zes maanden afgehandeld. In iets meer dan 13% van deze zaken is de bezwaarmaker ook daadwerkelijk in persoon gehoord. De gemiddelde behandelingstermijn van dit soort zaken is 4,4 maanden.

II Beoordeling

Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat overheidsinstanties slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

Dit houdt concreet in dat bezwaarschriften zo snel mogelijk worden afgehandeld.

Het standpunt van de minister dat hij rechtmatig handelt en dus behoorlijk is niet in de lijn met de jarenlange 'ombudsprudentie' van de Nationale ombudsman. Hieruit blijkt namelijk dat rechtmatig handelen niet zonder meer impliceert dat ook behoorlijk wordt gehandeld.

Wat de precieze bedoeling van de wetgever achter artikel 3 lid 3 MAW is, is niet duidelijk. Er staat hier niets over in de wetgeschiedenis. Aangenomen wordt dat de wetgever voor een langere termijn heeft gekozen omdat het horen van een belanghebbende die zich niet in Nederland bevindt niet altijd binnen de in de Awb gestelde termijnen mogelijk is. Het

moeten gebruiken van een termijn van meer dan zes weken moet echter in elke concrete zaak afzonderlijk wel te rechtvaardigen zijn. Er zijn immers bijvoorbeeld tegenwoordig tal van nieuwe communicatiemiddelen, zeker bij Defensie. Tevens is het horen per telefoon onder voorwaarden door de wetgever ook toegestaan. En militairen die bijvoorbeeld in België of Duitsland zijn gestationeerd, kunnen ook zo in Nederland zijn.

De Nationale ombudsman heeft vastgesteld dat bijna driekwart van de zaken binnen de wettelijke termijn van zes maanden wordt afgehandeld met een gemiddelde termijn van 4,4 maanden en dat het ministerie er ook naar streeft om de zaken binnen zes maanden af te doen. Wat echter wel opvalt is dat in slechts 13% van de gevallen de bezwaarmaker ook daadwerkelijk is gehoord. Indien bezwaarmaker niet in persoon wordt gehoord, omdat hij daar bijvoorbeeld van af ziet, zou een bezwaarschrift in beginsel binnen een termijn van zes weken of zelfs nog sneller moeten kunnen worden afgehandeld. Nu in het overgrote deel van de zaken de bezwaarmaker niet in persoon is gehoord en de gemiddelde afhandelingstermijn 4,4 maanden is, is in strijd gehandeld met het vereiste van voortvarendheid.

De Nationale ombudsman acht de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Bovenstaande heeft de Nationale ombudsman aanleiding gegeven voor het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Ministerie van Defensie uit Den Haag, is gegrond wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman beveelt de minister van Defensie aan om in zaken op grond van de Militaire Ambtenarenwet 1931, waarin geen sprake is van bijzondere omstandigheden die rechtvaardigen om een termijn van meer dan zes weken voor het nemen van een beslissing op bezwaar te hanteren, binnen zes weken een beslissing op het bezwaarschrift te nemen.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 4 juli 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van het Ministerie van Defensie uit Den Haag.

Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Defensie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Betrokkenen werd verzocht op de bevindingen te reageren.

De reactie van verzoeker en Defensie gaven aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift met bijlagen van verzoeker van 4 juli 2011;

Reactie van de minister van Defensie op de klacht van 15 augustus 2011;

E-mail van de minister van Defensie van 12 oktober 2011;

E-mail van verzoeker van 18 oktober 2011;

E-mail van de minister van Defensie van 26 oktober 2011.

Achtergrond

Artikel 6:7 Algemene wet bestuursrecht luidt:

"De termijn voor het indienen van een bezwaar- of beroepschrift bedraagt zes weken."

Artikel 7:10 lid 1 Algemene wet bestuursrecht luidt:

"Het bestuursorgaan beslist binnen zes weken of – indien een commissie als bedoeld in artikel 7:13 is ingesteld – binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken."

Artikel 3 lid 1 en lid 3 Militaire Ambtenarenwet 1931 luiden:

"1. In afwijking van artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht bedraagt de termijn voor het indienen van een bezwaar- of beroepschrift dertien weken, indien de belanghebbende

zich om redenen van dienst buiten Nederland bevindt.

3. In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht bedraagt de beslistermijn zes maanden, indien een of meer belanghebbenden, getuigen of deskundigen zich om redenen van dienst buiten Nederland bevinden."